

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIÒDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI.

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ARREU.
NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18.

A EL DILUVIO.

L' *Esquella* no ha volgut fer més que tatxar a un crítich de arts plásticas de incapacitat per exercir aquesta critica, desde 'l moment que la vista l' hi falta, de la mateixa manera que tatxariam a un sòrt, que volgués fer la critica musical. No creyém que el *Diluvio* siga partidari dels miracles.

Hi ha més encare: si un curt de vista fés la critica, tal com la critica déu ferse, es a dir ab acert, ab inteligencia, ab coneixement de lo que véu y de lo que tracta, seriam nosaltres molt capassos de aplaudirlo y fins de alabar al óptich que l' hi proporcionés las ulleras.

Pero ¿qu' hém de dir de las criticas del crítich artístich del *Diluvio*? ¿Qu' hém de dir de aquellas ridiculas garrotadas de cego, ab pretensions de llissons artísticas?

Si hem consignat que 'l crítich que aixís obra es curt de vista, ho hem consignat com un atenuant; ho hem dit per no tenir que dirli en lloch de curt de vista, curt de gambals.

Respecte a l' estrangera que manifesta el *Diluvio*, de que una persona de sentit comú com lo Sr. Lopez Bernagosi haja consentit en la publicació dels nostres articles y de las nostras caricaturas, hem de consignar que precisament perque 'l Sr. Lopez Bernagosi es una persona de sentit comú ha hagut de veure ab gust la seva publicació. Lo que estranya tothom es que 'l director de un periòdich diari y ab pretensions de serio consenti la publicació dels articles y sueltos del seu crítich artístich, que son atachs repetits contra aqueix sentit comú que el *Diluvio* invoca, contra reputacions universalment sentadas y ademès, contra la gramática castellana.

***
Dos dias després, la ferida del *Diluvio* encare supurava. Deya 'l dilluns aquest periòdich:

«Hemos recibido algunas cartas de suscritores nuestros dándonos la enhorabuena por las befas de que ha sido objeto uno de nuestros compañeros en el semanario de esta ciudad *Lo Burinot castelarista*. «No es extraño, nos dicen, que los hombres que han pasado de las filas federalistas a las de los defensores de la restauracion de los frailes en España, ataquen llenos de un rabioso furor a quien tanto daño ha hecho al carlismo.» Damos gracias a los que nos han escrito por su cortés atencion.»

Nosaltres en cambi hem rebut la felicitació de un gran número de artistas, y ¡podém respondre de que no ha arribat a nosaltres ni una sola queixa. El *Diluvio* faria molt bè publicant unas cartas que tant l' honran, y que deuhén ser de personas molt conegudas y respectables.

Per lo demès, quan ha volgut tractarnos de *amichs dels frares* nos ha fet fer un panxó de riure. ¡Amichs dels frares nosaltres!... A la seva disposició t' la colecció de l' *Esquella*: l' hi doném permis per regirarla del primer número al últim y per cada paraula que hi trobi

favorable als frares, l' hi comprarem un exemplar de las obras del fundador de *El Telégrafo* que el *Diluvio* anuncia y recomana tot sovint, titoladas: *Las ruinas de mi convento*, *Mi claustro* y *Las delicias del claustro*. Creyém que el *Diluvio* no gosará a renegar ni de l' ensenyansa, ni de las doctrinas, ni de la paternitat de D. Fernando Patxot, a pesar de que haja renegat ja fá molt temps de la seva forma literaria.

En lo mateix número parla de la *Bomba* y l' hi diu *Borinot*; parla de la *Esquella* y l' hi diu *Borinot* també.

El *Diluvio* no véu més que *borinots* per tot arreu. Y t' rahò: la literatura que cultiva lo verdader *Borinot* es filla directa de el *Diluvio*. Las planas de aquest periòdich ja fá molt temps que poden servir de llibre de text per aquesta mena de literatura. En ellas deuhén haver après los redactors del verdader *Borinot*.

Y si es cert com diuhén que 'ls *borinots* duhen desgracia, el *Diluvio* deu teme una cosa: que no vinga a Espanya la expulsió dels jesuitas, y que l' hi toquin l' esquena.

J. R. Y R.

CARICATURA DE UN CRÍTICH.

Un company meu ho ha dit y t' rahò: l' escriptor que no sab sentir la bellesa no pot criticarla. L' escriptor qu' escriu ab incorrecció y en una forma ramplona, l' escriptor que no sab dir lo que vol, y que en lloch de combinar periodos y párrafos no fá més que mastegar paraulas, es impossible que tinga conciencia de la bellesa.

Y una vegada queda sentat aquest principi, aném a transcriure uns quants párrafos dels sueltos y articles crítichs artístichs del *Diluvio*:

Parlant de dos quadrets de 'n Miralles: (23 Octubre):

«Ambos son frios y penosos.»—Lo penós es aquest concepte.

«Si quiere ser colorista (l' autor) debe quemarse por bastante tiempo las pestañas buscando en el estudio de la naturaleza y de los maestros lo que se entiende por belleza del color.»—No sabiam encare que la contemplació de la naturalesa y dels quadros dels mestres pogués cremar las pestanyas.

Parlant de un paisatge y dos marinas de 'n Meifren (24 Octubre):

«En la primera obra quiere sin duda buscar pura y simplemente la realidad y el relieve de cierto número de detalles de un rincón del natural.»—[Lo natural t' un recó! Are vejín. Potser si l' hi donavan una purga...]

Parlant de un paisatge del Sr. Armet (30 Octubre):

El *Diluvio* publicava 'l dissapte passat las següents ratllas:

«Cuando nuestro compañero don Luis Carreras regresó de Milan, el semanario carlista *Lo Burinot* se moró de su pobreza.

«Esto pintaba a los carlistas.

«Ayer se publicó el semanario castelarista *La Esquella de la Torratxa* con muchas befas contra nuestro compañero, porque es corto de vista.

«Esto pinta a los que lo redactan.

«Lo que nos ha sorprendido es que un hombre de sentido comun como el señor Lopez Bernagosi haya consentido en la publicacion de semejantes cosas.»

En vista de aixó 'ns importa consignar:

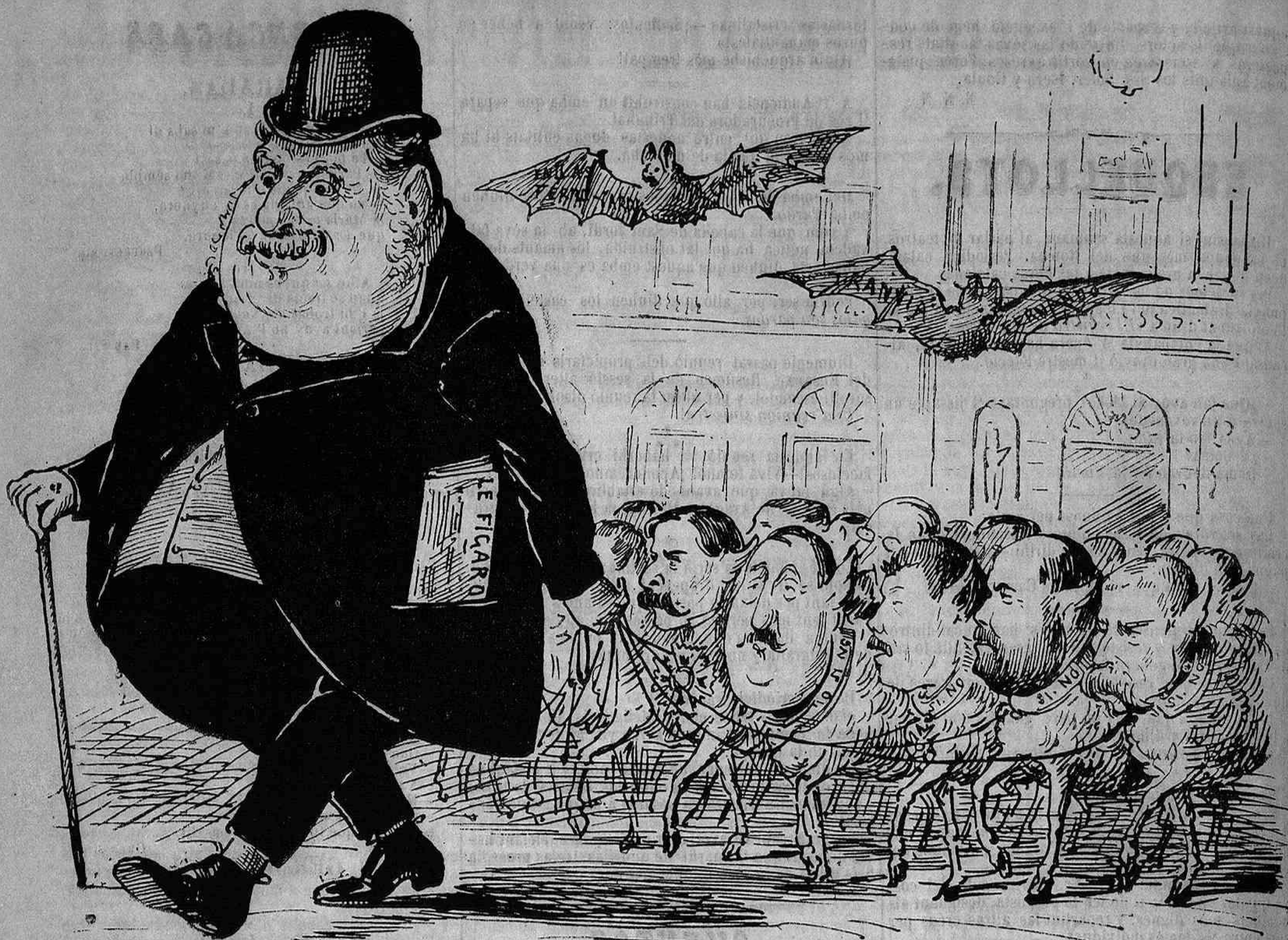
Primer: Que 'l nostre periòdich no es castelarista y ni menos se fica en politica. Aixó ho sab tothom menos el *Diluvio*, que per sentar certas afirmacions, no s' hi descalsa.

Y segon: qu' es complertament inexacte que l' *Esquella de la Torratxa* haja fet cap befa contra 'l senyor Carreras únicament pèl motiu de ser curt de vista. Per fer aixó encare no perteneixém a l' escola del *Diluvio*. Volém que se sápig a s' entenga aixís, y lo qu' está imprés, queda imprés per demostrarho.

L' ENLLÀS DEL CARRIL.

Tenint un remat de béns
que diuen que *si* y que *no*,

jo pèl carrer de Aragó
faré passar tots los trens.

Y ab la trompeta ¡oh ventura!
jo al vehinat avisaré:

vehinas de aquest carré,
apartéu las criaturas.